

Procedura provjere informacija

Uvod

Provjera informacija osigurava činjeničnu točnost izjava kroz sustavno provjeravanje informacija iz vjerodostojnih izvora i transparentne procese. Ova procedura pridržava se načela nepristranosti, pravednosti i transparentnosti, u skladu s [IFCN-ovim Kodeksom načela](#) i stručno- istraživačka je dopuna znanstveno – istraživačke [Metodologije istraživanja, procesa ocjenjivanja, objavljivanja i naknadnih postupaka](#).

Korak 1: Odabir tvrdnji za provjeru

- **Identifikacija:** Sustavno tražiti tvrdnje koje su javno vidljive i imaju utjecaj.
 - **Procjena:** Odabrati tvrdnje koje:
 1. Djeluju obmanjujuće, netočne ili štetne.
 2. Povezane su s temama od javnog interesa.
 3. Mogu se provjeriti činjenicama (npr. brojke, statistike, tvrdnje temeljene na istraživanjima).
-

Korak 2: Istraživanje i provjera

- **Primarni izvori:** Fokusirati se na službene podatke, mišljenja stručnjaka, znanstvena istraživanja i provjerene pravne ili institucionalne dokumente.
 - **Alati za provjeru:**
 - **Tekst:** Google, Wayback Machine i Archive.today i dr.
 - **Vizuali:** Obrnuto pretraživanje slika (Google, TinEye), alati za metapodatke (Exif, FotoForensics) i AI analiza za deepfake sadržaj (Hive moderation) i dr.
 - **Znanstveni radovi:** Provjeriti ugled izdavača, status recenzije i sukob interesa.
 - **Suradnja sa stručnjacima:**
 1. Konzultirati specijalizirane i vjerodostojne stručnjake.
 2. Koristiti usmjerena i jasna pitanja kako bi se izbjeglo gubljenje vremena.
 3. Provjeriti mišljenja više stručnjaka kako bi se eliminirala pristranost.
-

Korak 3: Interna provjera činjenica

- Provjeriti svaki element (imena, podatke, izračune itd.).
 - Potvrditi vjerodostojnost izvora i osigurati njihovo pravilno navođenje.
 - Pregledati argumente radi logičke koherencije i točnosti konteksta.
-

Korak 4: Ocjenjivanje tvrdnji

Koristite standardizirane ocjene, kao što su:

1. **Točno:** Podržano pouzdanim podacima.
 2. **Netočno:** Provjerljivo netočno bez zle namjere.
 3. **Nepromišljena pogreška:** Netočno zbog nemara.
 4. **Neutemeljeno:** Nedovoljno dokaza ili nepouzdana izvori.
 5. **Manipulacija/dezinformacija:** Namjerno iskrivljavanje ili neistine.
-

Korak 5: Pisanje provjere činjenica

- Osigurati da je jezik jasan, objektivan i sažet.
 - Koristiti strukturirani format:
 1. Uvod tvrdnje.
 2. Istraživanje i dokazi.
 3. Evaluacija i ocjena.
 - Uključiti sve izvore i metodologije korištene tijekom provjere.
-

Korak 6: Objavljivanje i pregled

- Pribaviti Pravo na odgovor (ROR) izvora tvrdnje. Rok za odgovor 48 sati.
 - Proći urednički pregled kako bi se osigurala jasnoća, točnost i pravednost.
 - Objaviti transparentno, pružajući pristup svim citiranim izvorima i alatima.
-

Etička razmatranja

- Transparentno riješiti sukobe interesa.
- Biti oprezan s pritiscima ili pristranostima.
- Razmotriti moguće posljedice objavljenih provjera činjenica na javni diskurs.